15. képzési nap

13. Fejezet címe: Családkonzultáció alapjai, szupervízió, esetmegbeszélés

13.1 Családkonzultáció alapjai

8 gyakorlati tanóra (8x45 perc)

1-2. tanóra (2x45 perc)
Családkonzultáció alapjai (90 perc)

3-4. tanóra (2x45 perc)
Családkonzultáció alapjai(90 perc)

5-6. tanóra (2x45 perc)
Családkonzultáció alapjai (90 perc)

7-8. tanóra (2x45 perc)
Családkonzultáció alapjai (90 perc)

Gyakorlat (-sz. dia)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
	Iránymutatás a megvalósításhoz, a gyakorlat leírása: **1-4. tanóra (180 perc)** Bevezető: Előadó bemutatkozása, gondolatok az óra témájáról és az órák menetének ismertetése (2-3.sz. dia) (20 perc)

Családkonzultáció	Gyakorlat 3 kiscsoportot alakítunk ki véletlenszerűen, ahol a az egyes csoportok a következő témákat dolgozzák fel. Milyen a család kommunikációs stílusa? Milyen életciklusai vannak a családnak? Milyen normatív és paranormatív krízisei vannak a családnak? 15 percet kapnak a kiscsoportos munkára majd 15 percben beszámolnak a csoportos beszélgetésről. (30 perc) Előadás (4.sz. dia) a rendszerszemlélet alapfogalmairól a család, mint rendszer a családi szerepek a családi alrendszerek (diád,triád,koalició,szövetség) a határok szerepe a családban (25 perc) A résztvevők reflektálása az előadásra. (15 perc) Szünet (10 perc) Előadás (5-7.sz. dia) A szenvedélybeteg és a családja • az addiktív viselkedés szerepe a családtagok közötti kommunikációban, • a szenvedélybetegség hatása a család működésére, • a kodependencia (társfüggőség) fogalma és viselkedés mintái. • a szenvedélybeteg és a hozzátartozóinak játszmái, • a szenvedélybetegség hatása a gyermekekre, • az addiktív felnőttek gyermekeinek jellemző szerep mintázatai (30 perc) A résztvevők reflektálása az előadásra. (20 perc) Gyakorlat Beszélgetés párokban arról, hogy kire melyik gyermeki szerepminta jellemző, illetve melyik szereppel találkoztak a munkájuk során? (20 perc)

	Nagycsoportos megbeszélés (10 perc) *Házi feladat* *Genogram módszer ismertetése. A következő órára 3 generációs genogram készítése.* ***5-8. tanóra (180 perc)*** A genogramok ismertetése párokban. (20 perc) A tapasztalatok közös nagycsoportos megbeszélése. (25 perc) Előadás (8.-12.sz. dia) A családokkal végzett munka speciális helyzetekben A rendszerszemléletű családkonzultáció módszere A segítő szemlélete A család együttműködésre motiválásának módszerei: A családlátogatás módszere, Az ellenállás kezelése a családkonzultációval szemben, A családtaggal folytatott konzultáció szerepe az együttműködést megtagadó szenvedélybeteg motiválásában. (30 perc) A résztvevők reflektálása az előadásra. (15 perc) Szünet (10 perc) Előadás (14.-19.sz. dia) A változás szükségességének belátása. A saját cselekvés nélkülözhetetlenségének megértése. A társfüggő viselkedés jellemzőinek a megismertetése a hozzátartozóval (külön találkozás a hozzátartozóval). A család felelősségének, kompetenciájának a növelése (képesek meghiúsítani vagy sikeressé tenni a segítést). (25 perc) A résztvevők reflektálása az előadásra. (10 perc) Ha férfi igazán szeret (1994) című filmből részletek elemzése az eddigi ismeretek alapján. (45 perc)

15. képzési nap

13.2 Fejezet címe: Csoportos szupervízió

8 gyakorlati tanóra (8x45 perc)

1-2. tanóra (2x45 perc)
Csoportos szupervízió (90 perc)

3-4. tanóra (2x45 perc)
Csoportos szupervízió (90 perc)

5-6. tanóra (2x45 perc)
Csoportos szupervízió (90 perc)

7-8. tanóra (2x45 perc)
Csoportos szupervízió (90 perc)

Gyakorlat (1-14 sz. dia)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Csoportos szupervízió	**Iránymutatás a megvalósításhoz, a gyakorlat leírása:** A csoport szervezésének feltétele, hogy szupervíziós ülésen a képzés résztvevői 4-6 fős kiscsoportokba kerülnek beosztásra (lehetőleg a munkahelyen dolgozó kollégák más csoportba kerüljenek) dolgoznak a diplomás szupervízor vezetésével 2 órás időtartamban. A következő csoport szabályok szükséges a hatékony közös munkához**:** - Titoktartás - Kommunikáció egyes szám első személyben, - tartózkodás az ítélkezéstől, - a másikat véleményének a tiszteletben tartása - Részvétel: aktivitás, önkéntesség - A megbeszélt időkeretek betartása - A mobiltelefon kikapcsolása. indolkolt esetben a használat jelzése a csoport felé. Fontos hangsúlyozni, hogy a csoportszabályok betartása és betartatatása a közös munka feltétele.1 ülésen 2 szupervíziós feldolgozásra kerülhet sor, melynek a mentee a következő: **1. lépés: Téma / fókusz kiválasztása** A szupervízor megkérdezi a résztvevőket: *Ki milyen témát hozott?* A résztvevők az ülés elején egyenként röviden megfogalmazzák azt a

	kérdést, szakmai problémát, elakadást, amely „itt és most” a leginkább foglalkoztatja őket. Ezt követően a csoport és a szupervizor együttesen kiválasztják azt a témát, amellyel a leginkább foglalkozni szeretnének a csoport tagjai. **2. lépés: Megértés** Miután meghatározásra került, hogy melyik csoporttag kerül az ülésen fókuszba, minden csoporttagnak lehetősége van egy kérdést megfogalmazni, amely a probléma megértésére irányul. „Kerültél-e korábban hasonló helyzetbe?” „Miért éppen azt emelted ki, hogy…?” „Milyen érzések vannak benned, amikor…?” A fókuszban lévő csoport tagírásban leírja a számára feltett kérdéseket és a kör végén válaszol rájuk. Igény esetén lehetőség van egy újabb kérdéskör megtételére. A különböző (gyakran új) szempontokat megjelenítő kérdések már sokszor ezen a ponton megérintik a fókuszban lévőt, aki ezáltal jobban érti a saját helyzetét, problémáját. A szupervizor kérdései ebben szakaszban: „Melyik kérdés érintett meg a legjobban?” „Hol érzed leginkább a probléma lényegét? **3. lépés: Fókuszálás** A kérdéseket követően a problémát hozó szupervizált újrafogalmazza, pontosítja a saját kérdését. Ezzel a feldolgozás folyamata élesebbé, fókuszáltabbá válik. A fókuszálás történhet a saját kérdés újrafogalmazásával, vagy az egyik csoporttag által feltett kérdés kiválasztásával, amely leginkább megfogalmazza a témát. **4. lépés: Feldolgozás-hipotézisek megfogalmazása** Ugyancsak a feldolgozás folyamatát mélyítheti el, teheti intenzívebbé a csoporttagok által megfogalmazott hipotézisek megosztása. írásban, rajzban vagy más eszközökkel. Minden csoporttag elmondja, hogyan látja a szupervizált problémáját: „Szerintem a problémádnak az a lényege…” „Szerintem ez azért probléma a számodra…” „Nem tudom miért, de nekem az jutott eszembe…” Fontos, hogy a hipotézisek a probléma különböző értelmezési lehetőségeit kínálják, ne azt mondják meg, hogy mit

	kellene a másiknak tennie. **5. lépés: A feldolgozási folyamat lezárása** A szupervíziós feldolgozási folyamat lezárása akkor történik meg, amikor a szupervizált: • megértette, hogy mi hozza létre a problémáját, rálátott saját működésére, • képes új akciókat megfogalmazni, • a feldolgozás mélyülő szintje már terápiás foglalkozást kíván, • vagy érzelmileg nem képes tovább folytatni a feldolgozást. A fókuszban lévő személy, hogy a szupervizió alatt annyi visszajelzést, figyelmet és tmogatást kapott, hogy mindezzel hetekig tud dolgozni. **6. lépés: A szupervíziós ülés lezárása** Az ülések zárásaként feltesszük a kérdést a résztvevőknek: „Ki mit tanult a feldolgozás során?” Az a tapasztalat, hogy a csoporttagok bevonódásának következményeként minden résztvevő meg tud fogalmazni olyan felismerést, amely saját magáról, a saját segítői működéséről szól. A szupervízor feladata az időkeretek tartása, hogy a 2 órás ülésen minden alkalommal 2 feldolgozásra kerüljön sor és így a 10 óra alatt minden résztvevő kerüljön fókuszba. Ezért fontos a kislétszámú csoport. Az utolsó ülés a csoport zárásakor összefoglaljuk a folyamat történéseit. Néhány gondola a kiégésről. **Gyakorlat (15-28. sz. dia)**

17. képzési nap

13.3Fejezet címe: Esetmegbeszélés

8 gyakorlati tanóra (8x45 perc)

1-2. tanóra (2x45 perc)
Esetmegbeszélés (90 perc)

3-4. tanóra (2x45 perc)
Esetmegbeszélés (90 perc)

5-6. tanóra (2x45 perc)

Esetmegbeszélés (90 perc)

7-8. tanóra (2x45 perc)
Csoportos szupervízió (90 perc)

Gyakorlat (1-12.sz. dia)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Esetmegbeszélés	**Iránymutatás a megvalósításhoz, a gyakorlat leírása:** A csoport szervezésének feltétele, hogy az esetmegbeszélő csoport ülésén a képzés résztvevői 6-8 fős kiscsoportokban dolgoznak a csoport vezetőjének közreműködésével 2 órás időtartamban. A tréning során megbeszélt A csoportszabályok itt is érvényesek: - Titoktartás - Kommunikáció: egyes szám első személyben, - tartózkodás az ítélkezéstől, - a másikat véleményének a tiszteletben tartása - Részvétel: aktivitás, önkéntesség - A megbeszét időkeretek betartása - A mobiltelefon kikapcsolása és az indolkolt esetben a használat jelzése a csoport felé. Itt is fontos hangsúlyozni, hogy a csoportszabályok a közös munkát, tanulást segítik. 1.lépés Az oktató megkéri az egyik képzésen résztvevő kollégát, hogy „Kérem ismertesd az esetet 5 percben kiemelve azokat a részeket, amely számára dilemmákat, nehézségeket jelentett az esetkezelés során.” Az időtartam behatárolása szakmai szempontból is indokolt. Ugyanis az esetismertetés célja nem az, hogy az esethozó „mindent” elmondjon az igénybevevőről és a levelezési kapcsolatról, hanem az, hogy gondolkodásra, kérdésekre és visszajelzésekre serkentse a csoport tagjait. Néhány szempont az esetismertetéshez: • Az esethozó rövid bemutatkozása szakmai szerepe és identitása alapján kitérve az esetkezelés körülményeire. • Néhány szó az klienssel való első találkozásról Hogyan került kapcsolatba a klienssel? • A kliens rövid bemutatása az általa közölt életesemények, identitás elemek és kommunikációs jellemzők alapján. Kitérve a kliens addikciós problémájának megjelenésére és azzal

	kapcsolatos problémákra. • Milyen benyomásai, érzései voltak az 1. találkozás után az esethozónak? • A kliens „környezetének” jellemzői: családi (közösségi) beágyazottság, stb. • Az esethozó érzelmi viszonyulása a klienshez, annak problémái iránt. • Nehézségek, esetleges „elakadások”, konkrét kérdések, amelyekre az esethozó az esetmegbeszélés alkalmával választ vár. 2. lépés: Az esetismertetés módjának visszajelzése A csoport visszajelzi az ismertetés módjával kapcsolatos benyomásait, meglátásait. Ez azért lehet fontos, mert az ismertetés módja (kommunikációs jellemzői) sokszor jól tükrözik a segítő és kliens között zajló segítő kapcsolat jellemzőit. 3.lépés: Tisztázó kérdések Az esetmegbeszélő csoport tagjai tisztázó kérdéseket intéznek az esethozóhoz. Ezek az igénybevevő, illetve élethelyzete alaposabb megértését, a bemutatásból esetleg kimaradt lényeges információk lehetőség szerinti pótlását célozzák. 4.lépés: Feldolgozás - elemzés A csoport immár közvetlenül is elkezd foglalkozni az esettel, és próbál választ (válaszokat) találni az ismertetésben föltett kérdésre. 5. lépés: Összegzés Az esethozó összegezi a felszínre került információkat és megválaszolja a munka elején föltett, az esetvezetésssel kapcsolatos saját kérdéseit, amelyek segítik a munkáját az esetvezetés során. 6.lépés: Az esetmegbeszélő csoport zárása Az ülés zárásakor a csoporttagok visszajelzik az ülés során átélt élményeiket, hangsúlyos benyomásaikat.